

Boekverslag Overigetaal Il pendolo di Foucault door Umberto Eco

Boekverslag door een scholier

2571 woorden

10 juli 2004

★ 7,4

46 keer beoordeeld

Auteur	Umberto Eco
Eerste uitgave	1989
Vak	Overigetaal

Analyse

Auteur: Umberto Eco

Titel: De slinger van Foucault

Genre: Psychologische thriller

Algemene gegevens: De slinger van Foucault, uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam, 1989, 661 blz. (eerste druk 1989).

Samenvatting:

Drie uitgevers in Milaan (Jacopo Belbo, Diotallevi en Casaubon) krijgen bijna dagelijks te maken met manuscripten over de tempeliers, de rozenkruisers en over occulte onderwerpen. Vaak genoeg gooiden ze dit lachend weg, totdat ze voor de grap, met behulp van Abulafia, de feiten over de tempeliers en rozenkruisers met elkaar gingen verbinden. Ze namen deze verbindingen aan als cryptische boodschappen, die zij vervolgens ontcijferden. Na dit gedaan te hebben, kwamen ze tot de ontdekking dat er een heel groot plan gaande is, het Plan. Het kosmische, geheime Plan. De slinger van Foucault, zou de laatste link zijn in hun puzzel, de sleutel tot absolute macht. De macht om de onderaardse stromen te beheersen en zo op elke willekeurige plek de aarde te doen splijten door aardbevingen. Al talloze eeuwen waren verschillende esoterische genootschappen opzoek naar deze laatste link. Met deze ontdekking worden de drie uitgevers het slachtoffer van hedendaagse occultisten.

Thema:

Het thema is best moeilijk te achterhalen, maar ik heb in ieder geval geprobeerd het thema te vinden. Wat de drie uitgevers in Milaan (de drie hoofdpersonen van het verhaal) deden, was alles met alles associëren, om het grote kosmische Plan te achterhalen. 'Alles met alles associëren' is misschien een ietwat te vaag begrip, zij brachten voornamelijk historische feiten over de tempeliers en de rozenkruisers met elkaar in

verband. Met behulp van Jacopo Belbo's computer, Abulafia, voeren ze de feiten in de computer en worden de feiten in willekeurige volgorde afgedrukt. Volgens de drie uitgevers wil de uitkomst iets zeggen; het is een cryptische boodschap. Dit is alleen maar één voorbeeld van hoe die drie uitgevers (Jacopo Belbo, Diotallevi en Casaubon) alles met elkaar in verband brengen. Heel het boek is berust op die associaties, daarom lijkt het thema me 'associatie'.

Toch twijfel ik hier aan. Als je het boek goed leest en begrijpt, zul je merken dat al die details over de rozenkruisers en tempeliers irrelevant zijn, waar het echt om draait is dat men gelooft in het Plan en zich zo laat meeslepen. Is die boodschap die naar voren komt dan ook niet dat het gevaarlijk is om deze oude, hoe noem je het, doctrines te bestuderen. Want die doctrines waren er allemaal op gericht om mensen erin te laten geloven, wat deze drie uitgevers vervolgens ook deden en zij zo aan hun einde kwamen (alhoewel Casaubon nog leefde op het eind, maar hij zag zelf in dat de gelovigen in het plan hem weldra zouden vermoorden, zoals ze bij Belbo hebben gedaan). Ook hier ben ik het niet helemaal mee eens, oude doctrines bestuderen is misschien ook weer te vergezocht. Misschien moet ik het simpeler zien. Het gaat erom dat mensen zich zo gemakkelijk mee kunnen laten slepen door een simpele theorie. Niet alleen twee of drie mensen, maar hele groepen mensen.

Maar wat is thema nu precies? Dat weet ik niet helemaal zeker, ik neem voor het gemak maar aan dat het boek twee thema's bevat: associatie en het geloven in (verzonnen) theorieën door velen mensen.

Biografie:

Umberto Eco is geboren op 5 januari 1932 in Alessandria. Hij is een Italiaanse schrijver en filosoof. Hij werkt ook als professor op de Italiaanse universiteit Bologna.

Op 22-jarige (in 1954) leeftijd ontving Eco zijn doctoraal van de universiteit van Turijn. Van 1954 tot 1959 werkte Eco in Milaan bij de RAI, een Italiaanse radio/televisie omroep. Ook gaf hij al les (van 1956 tot 1964) op de universiteit van Turijn. Hij had op nog meer verschillende universiteiten werk als onderwijzer.

Pas in de late jaren '50 begon Eco als schrijver, hij schreef columns in tijdschriften, maakte essays en schreef (een aantal decennia later) romans.

Bibliografie:

Umberto Eco heeft heel wat geschreven, bijvoorbeeld artikelen voor in tijdschriften, of essays, toch geef ik maar het lijstje van zijn geschreven romans:

De naam van de roos, *Il nome della rose* (1980) - Roman

De slinger van Foucault, *Il pendolo di Foucault* (1989) - Roman

Eiland van de vorige dag, *L'isola del giorno prima* (1995) - Roman

Baudolino, *Baudolino* (2001) - Roman

Bronvermelding:

Bij het maken van dit boekverslag heb ik gebruik gemaakt van de volgende site's:

www.amazon.com

www.brainyencyclopedia.com

www.themodernworld.com

Persoonlijke Tekstbeleving

Al geruime tijd staat het boek 'De slinger van Foucault' in de boekenkast, toch heb ik mezelf er niet aan gewaagd om aan dit boek te beginnen, want dit scheen een uiterst moeilijk boek te zijn, volgens heel wat mensen. Maar ik ben gewoon eigenwijs, het maakt me niet uit wat anderen denken, dus ik pakte het boek er maar eens bij en begon te lezen.

Het eerste wat me opviel tijdens het lezen was het woordgebruik. Woorden als 'chtonisch', 'hermafrodiet', 'isochroon', 'diabolici' worden je menigmaal om de oren gegooid. Dit zijn woorden die je echt niet zomaar in een roman tegenkomt, zelfs (soms) niet eens in een woordenboek! Bijvoorbeeld het woord chtonisch kent het woordenboek niet, ikzelf weet wel dat het 'met betrekking tot de aarde betekent', maar dat komt omdat ik mezelf eerder wel eens heb verdiept in een lijstje met moeilijke woorden. Misschien was het woordgebruik wat veel mensen er toe aan zette het boek niet verder te lezen? Het tweede wat opviel waren de grote stukken geschiedenis in het boek over de tempeliers en de rozenkruisers. Op de site van www.amazon.com kun je met enig zoekwerk de meningen van anderen lezen over dit boek. Het viel me op dat veel mensen de stukjes over de tempeliers en rozenkruisers heel saai vonden en dat dat de reden was waarom ze niet verder wilde lezen. Ook vonden ze het boek simpelweg veel te moeilijk, "de woorden die in het boek staan kunnen zelfs niet eens teruggevonden worden in het woordenboek", aldus menig bezoeker van de [amazon.com](http://www.amazon.com) site. Dan vraag ik me toch af wat voor mensen dat dan zijn. Ze kopen een boek waarvan bekend is waar het over gaat, dat het moeilijk is, en dan toch nog gaan ze jammeren dat het te moeilijk voor ze is en te langdradig. Zulk soort mensen zijn gewoon opgevers, ze nemen de moeite niet om te lezen waar dit boek werkelijk over gaat. Opgevers klinkt misschien wat grof, toch is het zo. Waarom zou ik, als zestienjarige, zo'n boekwerk zonder moeite kunnen lezen, terwijl andere, meer volwassen mensen met meer kennis, al stoppen na het eerste hoofdstuk? Niet alleen het woordgebruik speelt hierbij een rol, ik denk ook omdat ik zie waar het boek omdraait. De tempeliers, de rozenkruisers en de andere geschiedenis, zijn allemaal bijzaak. Het gaat erom dat je doorzet in het boek en zo erachter komt waar het boek werkelijk omdraait. Eén van Umberto Eco's trucjes, zo heb ik begrepen naar aanleiding van een artikel op het internet (de link naar de site weet ik helaas niet meer) is dat Umberto Eco juist expres zulke lange stukjes (saai) geschiedenis erin steekt. Waarom? Om de lezer te ontmoedigen. Alleen de echte doorzetteren zullen weten waar dit boek over gaat. Waarom ik dus als jongere dit boek zo uitlees, is om dat ik door heb gezet met het boek.

Hoewel ik me niet kan herinneren dat Umberto Eco heeft bevestigd dat hij de lezer probeert te ontmoedigen, kan ik het wel geloven. Naarmate je vordert in het boek zul je zien dat het boek makkelijker wordt. Tenminste, makkelijker? Je zult in ieder geval niet meer zo veel moeilijke woorden tegenkomen en als je nog veel verder bent in het boek merk je ook dat er geen 'saai' stukjes meer zijn. Ook zou je kunnen zeggen dat je de 'saai' stukjes weg kunt laten en dan nog steeds het boek zou kunnen volgen, dat blijkt ook wel. In feite gaat het erom hoe drie uitgeverij (en zoveel andere mensen) zich zo hebben kunnen meeslepen in een theorie. Dit alles wordt ook wel verteld en duidelijk gemaakt zonder de geschiedenis van de tempeliers en de rozenkruisers.

Als je het boek helemaal leest zul je ook het verhaal in grote lijnen moeten kunnen zien om het boek te kunnen begrijpen. Dus je moet kunnen zien waar het boek werkelijk over gaat en zodoende kom je ook achter het thema. Zoals ik al eerder aangaf had ik er nogal moeite mee om achter het thema te komen, maar voor het gemak zal ik maar beide thema's (associatie en het volledig in opgaan van een theorie) in mijn persoonlijke tekstbeleving verwerken. Op zich zijn dit niet de allergewoonste thema's, in de meeste boeken zul je thema's als liefde, misdaad en dat soort thema's tegenkomen. Maar dat is ook weer het knappe van dit boek, het geeft je echt een boodschap mee. Umberto Eco wil aan tonen dat mensen zo goedgelovig zijn en zich zo mee kunnen laten slepen door een simpele (nou ja, in dit geval een wat minder simpele) theorie. En hij laat zien hoe gevaarlijk dit is. Misschien doelt hij hiermee ook op godsdiensten? Ik denk haast van wel. Maar dit was alleen maar het eerste aspect van de thematiek. Het tweede aspect is de associatie. De schrijver laat zien dat het echt niet zo moeilijk is om alles met alles in verband te brengen met elkaar. Harry Mulisch liet dit ook al zien in 'Siegfried', waar hij liet blijken dat Nietzsche's geestelijke toestand is te wijten aan de verwekking van Adolf Hitler. Op de dag dat Hitler werd verwekt, sprong Nietzsche een ezel om de hals dat geslagen werd en vanaf die dag was Nietzsche gek. Al vanaf Hitlers verwekking, zorgde Hitler voor verderf op aarde, aldus Mulisch in 'Siegfried'. De manier waarop Eco dit doet is echter vele malen realistischer, wat dit boek geloofwaardig maakt. En het is juist de waarheid die ons bang maakt. Eco heeft dat goed gedaan in 'De slinger van Foucault'.

Dit boek behoort volgens het CKV-boek 'Palet' tot de wereldliteratuur, hoewel de titel er niet in staat, staat de auteur er wel in. Als ik dan de punten zie op bladzijde 131 waar ik extra aandacht aan moet besteden, vraag ik me af wat wereldliteratuur nu werkelijk is. Volgens die punten moet het boek in ieder geval in een andere cultuur geschreven zijn, en die cultuur zou je ook nog eens moeten opmerken in het boek zelf, dat vond ik nogal belachelijk. Vooral punt 11 in het boek stoorde me: "Wat vind je nu van de tekst? Wat heb je 'geleerd' over een andere cultuur? Zou je meer van dergelijke verhalen willen lezen en waarom?". Waarom zou wereldliteratuur alleen in andere culturen voorkomen? Voor mij is elk boek, uit elke cultuur, wat jijzelf geweldig vindt, wereldliteratuur. Natuurlijk is het voor ieder persoon weer anders wat voor invloed het heeft op hem, zo zouden boekjes van Tim Krabbé voor iemand wereldliteratuur zijn, terwijl voor iemand anders vooral de grote Russen (denk aan Dostojevski, Tolstoj) wereldliteratuur zijn. Wereldliteratuur is voor mij nogal een vaag begrip. Het klinkt als een benaming voor geweldige literatuur, maar dit is voor iedereen natuurlijk anders. Ik hou me toch maar bij de eerder beschreven definitie, dat betekent dus dat wereldliteratuur voor iedereen anders is.

Ik haal dit punt sterk naar voren, omdat ik volgens het CKV-boek haast wel gedwongen ben om culture verschillen te ontdekken, maar die zijn er simpelweg bijna niet. Niet alles wat wereldliteratuur is, bevat culture verschillen. Als ik toch enkele culture verschillen zou moeten aanstippen, zou ik goed moeten nadenken.

Vooral omdat dit boek zich niet alleen maar in Italië afspeelt maar ook in Brazilië en in Frankrijk. De moeilijkheid zit hem in de beschrijving van de landen door Umberto Eco, de culture verschillen worden niet echt beschreven. Misschien zou ik de feesten (de riten) kunnen noemen die ze in Brazilië hielden of het gebruik van taxi's in Parijs. Maar dat is eigenlijk allemaal overbodig. Er zijn simpelweg bijna geen specifieke punten in het boek te berde gekomen over een cultuur in een land. Daarom laat ik de (cultuur verschillen) punten waarmee ik rekening zou moeten houden volgens het CKV-boek maar voor wat ze zijn. Een punt wat ik zeker wel zou kunnen verwerken in dit verhaal is wat de schrijver van de mensen en de samenleving denkt. De auteur denkt, zoals blijkt uit het thema (iedereen stort zich zomaar op een

gemakkelijk aan te nemen theorie), dat mensen stom zijn. De auteur vindt de mensen te goedgegelovig, gemakkelijk te bedriegen, zo maak ik op dat de auteur niet echt een hoge dunk van de mensheid heeft. Er was zelfs een passage in het boek waarin werd gezegd dat er alleen maar gekken, debielen en imbecielen op aarde leven. In het boek is er sprake van een groot complot, het kosmische Plan, waar vele mensen in geloven. Een geheime orde is al eeuwen op zoek naar de oplossing om dit plan te laten slagen. Zij denken dat er een bepaald punt op aarde is van waaruit je de onderaardse stromen kunt besturen en zo de aarde kunt beheersen. Alleen weten ze niet hoe ze er moeten komen. De drie uitgevers wisten dit wel, ze hadden een kaart nodig waarin de aarde niet als een bol wordt beschouwd maar als een hol iets. De geheime orde en drie uitgevers geloofde dus in iets, waarvan ze niet weten of het bestaat. De auteur laat zien dat mensen gemakkelijk ergens in geloven als het maar iets heel machtigs (de onderaardse stromen kunnen beheersen) is. Daarom denk ik ook dat de auteur de mensen aanspreekt die geloven in een machtig iets, de mensen dus die geloven in goed en kwaad: in God en de Duivel. Maar dat is natuurlijk maar mijn interpretatie van het verhaal. Als Umberto Eco het werkelijk zo meende kan ik wel zeggen dat dit een representatief verhaal is; de mens is echt zo.

In de tekst komen we nogal regelmatig zinnen in het Engels/Frans/Latijn tegen, dit heeft de vertaler dus niet vertaald. En dat is ook maar mooi, want soms is het onvertaalde gewoon beter. Toch heeft de vertaler meer vrijheid gehad dan andere vertalers. Op de site www.amazon.com las ik besprekingen waarin stond dat elke anekdote boven het nieuwe hoofdstuk in zijn originele taal stond, terwijl in de Nederlandse versie, in tegen stelling tot de Amerikaanse en Engelse versie, het vertaald was naar het Nederlands. Ook zie je soms in het boek wat typische Nederlandse uitdrukkingen.

Het boek was voor mij bijzonder leuk om te lezen, ik moest me echt wel een beetje inspannen om het boek te begrijpen en niet de kluts kwijt te raken, zoals zovele eerder deden. Niet alleen qua woordgebruik moest ik me wat meer inspannen dan normaal, maar ook qua verhaal. Umberto Eco heeft een eigen manier van schrijven, die me wel bevalt (het is wel eens leuk, wat moeite te moeten doen voor boek) en ik ben zeker van plan om meer werk van deze man te lezen, zoals 'De naam van de roos'. Dit boek is objectief gezien een moeilijk boek, maar als je denkt dat je het wel aankunt, over een stevige woordenschat beschikt en gemakkelijk de grote lijnen in het boek ziet, zou niets je moeten stoppen om dit boek te lezen. Het is gewoon een geweldig boek, dat je misschien in doet zien hoe mensen echt zijn en waarvoor ze op moeten passen. Kortom, dit boek was voor de verandering eens een echte uitdaging waar ik me maar al te graag aan waagde en, na het doorzetten, kwam ik tot de conclusie dat ik een geweldig boek heb gelezen.